

Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd (gravferdsloven).

Jfr. tidligere lover 3 mai 1913 om likbrænding og 3 aug 1897 nr. 1 om Kirker og Kirkegaarde.

Kapittel 1. Kirkegårder og krematorier.

§ 1. *Hvor gravlegging skal skje.*

Gravlegging skal skje på offentlig kirkegård eller på gravplass anlagt av registrert trossamfunn i henhold til tillatelse etter lov 13. juni 1969 nr 25 om trdomssamfunn og ymist anna.

Når en omkommet person ligger på havets bunn eller ute i naturen, utgjør dette en naturlig grav som ikke må berøres i annen hensikt enn å flytte hele legemet til kirkegård eller gravplass etter første ledd eller utsettes for direkte forstyrrende eller krenkende virksomhet.

Kirkegårdene er soknets eiendom, med mindre annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Soknene i en kommune kan i fellesskap eie kirkegårder.

§ 2. *Krav til kirkegårder.*

I hver kommune skal det være en eller flere kirkegårder av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning. Kirkegård skal i alminnelighet anlegges i hvert sokn og i nærheten av en kirke.

Departementet gir regler om kirkegårdenes utforming og utstyr, jordbunnforhold, gravstørrelser, gravdybder, gravminner, gravregister og kartverk.

§ 3. *Kirkelig fellesråds og kommunens ansvar.*

Kirkelig fellesråd har ansvaret for at kirkegårder og bygninger på kirkegårder forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av kirkegårder utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.

§ 4. *Anlegg m.v. av kirkegård og krematorium.*

Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av kirkegård og bygninger på kirkegård kan ikke skje uten tillatelse fra bispedømmerådet. Bispedømmerådet kan sette vilkår for tillatelsen.

Anlegg eller vesentlig endring av krematorium kan ikke skje uten tillatelse fra departementet. Departementet kan sette vilkår for tillatelsen og ellers gi forskrifter om drift og forvaltning av krematorier.

Før vedkommende myndighet treffer avgjørelse, skal menighetsmøtet gis anledning til å uttale seg om oppføring av krematorium og om anlegg og nedleggelse av kirkegård.

§ 5. *Vigsling av kirkegård.*

Den norske kirke og registrerte trossamfunn som er virksomme på stedet, skal gis anledning til å vigsle kirkegård eller deler av den.

§ 6. Rett til grav.

Avdøde personer som ved dødsfallet hadde bopel i kommunen har rett til fri grav på kirkegård her. Det samme gjelder dødfødte barn når moren har bopel i kommunen.

Kirkelig fellesråd kan gi tillatelse til at også personer uten bopel i kommunen gravlegges på kirkegård i kommunen. Det kan da kreves dekning av kostnadene ved gravferden og avgift som ved feste av grav.

§ 7. Åpning av grav og flytting av begravet.

Kirkelig fellesråd tilviser og gir tillatelse til åpning av grav på kirkegård.

Avdødes legeme eller aske kan etter gravlegging ikke flyttes uten tillatelse fra kirkelig fellesråd. Tillatelse kan bare gis dersom sterke grunner taler for flytting og det er fastsatt hvor ny gravlegging skal finne sted. Kirkelig fellesråd kan sette vilkår for slik flytting.

Ved sakkyndig likundersøkelse gjelder reglene i straffeprosessloven § 228.

Endret ved lov 15 juni 2001 nr. 68 (i kraft 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 659).

§ 8. Fredningstid for grav og kirkegård.

En grav kan nyttes til ny gravlegging når det har gått minst 20 år siden siste gravlegging og vedtektene for kirkegården ikke fastsetter en lengre fredningstid.

Urne kan likevel nedsettes i kistegrav selv om fredningstiden etter første ledd ikke er utløpt.

Når en kirkegård nedlegges, skal den være fredet i minst 40 år etter siste gravlegging.

Kapittel 2. Gravferd, kremasjon og gravlegging.

§ 9. Hvem som sørger for gravferden.

Den som har fylt 18 år, kan i skriftlig erklæring fastsette hvem som skal ha rett til å sørge for gravferden. Erklæringen skal være underskrevet og datert.

Dersom det ikke foreligger erklæring som nevnt i første ledd, har avdødes nærmeste etterlatte over 18 år i følgende rekkefølge rett til å besørge gravferden: ektefelle, barn, foreldre, barnebarn, besteforeldre, søsken, søskens barn og foreldres søsken. Ektefelles rett etter første punktum gjelder likevel ikke dersom ektefellene på tidspunktet for dødsfallet var separert ved dom eller bevilling. Ektefelles rett etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for person som levde i ekteskapslignende eller partnerskapslignende samboerskap med avdøde da dødsfallet fant sted.

Ved uenighet om hvem som skal sørge for gravferden, treffes nødvendig avgjørelse av kommunen på grunnlag av bestemmelsene i første og annet ledd. Avgjørelsen kan ikke påklages.

Den som besørger gravferden skal gis anledning til å være ansvarlig for graven, med mindre noen etterlatte skriftlig krever spørsmålet avgjort av kommunen.

Dersom ingen sørger for gravferd, skal denne besørges av kommunen hvor avdøde hadde bopel ved dødsfallet, eller om avdøde ikke hadde bopel her i landet, av den kommunen hvor dødsfallet fant sted. Kommunen kan kreve utgiftene ved gravferden dekket av dødsboet.

Når det ønskes kirkelig medvirkning ved gravferden, skal den som sørger for gravferden gi melding om gravferden skal avsluttes med kistebegravelse eller kremasjon og urnenedsettelse.

Endret ved lov 15 juni 2001 nr. 68 (i kraft 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 659).

§ 10. Kremasjon.

Den som har fylt 15 år, kan i skriftlig erklæring treffe bestemmelse om kremasjon. Erklæringen skal være underskrevet og datert.

Dersom det ikke foreligger erklæring som nevnt i første ledd, kan kremasjon skje med mindre det er kjent at kremasjon var i strid med avdødes religiøse overbevisning eller ønsker for gravferden.

Kremasjon skal skje i godkjent krematorium og senest 8 dager etter dødsfallet.

Begjæring om kremasjon fremsettes av den som sørger for avdødes gravferd. Denne skal uten ugrunnet opphold fremlegge legeerklæring om dødsfallet.

Minst 3 dager før kremasjonen skal finne sted, skal krematoriet varsle politiet på dødsstedet om begjæringen. Fristen omfatter den dag da kremasjonen skal finne sted, men ikke den dag da varsel gis. Lørdag, helligdag og dag som etter lovgivningen er likestilt med helligdag, regnes ikke med i fristen.

Politiet kan kreve kremasjonen utsatt dersom det er grunn til å tro at det vil bli besluttet sakkyndig likundersøkelse i medhold av straffeprosessloven § 228.

Når kremasjon har funnet sted, skal asken samles i en urne som deretter forsegles og merkes. Urnen skal oppbevares på en betryggende måte fram til gravleggingen. Urnen oppbevares av krematoriet eller kirkegårdsmyndigheten i den kommunen hvor gravleggingen skal finne sted.

For kremasjon kan det kreves avgift.

§ 11. Begjæring om gravlegging.

Begjæring om gravlegging fremsettes av den som sørger for gravferden. Denne skal uten

ugrunnet opphold fremlegge legeerklæring om dødsfallet. Dersom avdøde er blitt kremert, vedlegges i stedet utskrift av kremasjonsregisteret.

§ 12. Frist for gravlegging.

Dersom avdøde ikke er blitt kremert, skal gravlegging skje senest 8 dager etter dødsfallet.

Dersom avdøde er blitt kremert, skal gravlegging skje senest 6 måneder etter dødsfallet.

§ 13. Unntak fra reglene om frist for kremasjon og gravlegging.

Fristene i § 10 tredje ledd og § 12 gjelder ikke når avdødes legeme skal nyttes i samsvar med bestemmelsene i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m., eller det er besluttet sakkyndig likundersøkelse i medhold av straffeprosessloven § 228.

Kirkelig fellesråd kan forlenge fristene i § 10 tredje ledd og § 12 dersom det foreligger tungtveiende grunner for det. Fellesrådets avgjørelse kan ikke påklages.

Kapittel 3. Feste av grav og gravminner.

§ 14. Feste av grav.

Kirkelig fellesråd kan inngå avtale om feste av grav etter nærmere regler og vilkår fastsatt i kirkegårdens vedtekter. For feste av grav kan det kreves avgift.

Festerett til grav kan bare innehas av en person.

Festetiden skal ikke være lengre enn 20 år. Et feste kan fornyes dersom graven er holdt i hevd og fornyelse ikke vil vanskeliggjøre en forsvarlig drift av kirkegården.

Kirkelig fellesråd skal utstede festebrev og anmerke dette i gravregisteret.

§ 15. Festerens rettigheter og plikter.

Festeren har rett til å bestemme hvem som skal gravlegges i graven og forsyne graven med gravminne samt ellers rå over den, om ikke annet følger av gjeldende bestemmelser. Festeren har plikt til å holde graven i hevd.

Dersom avdøde hadde festet egen grav, kan den som etter § 9 har rett til å sørge for gravferden, utøve de rettighetene som er nødvendig for å gjennomføre gravferden.

§ 16. Overføring av feste.

Et feste kan ikke overføres uten samtykke fra kirkelig fellesråd, og det kan ikke overføres mot noen form for vederlag.

Når festeren dør, skal dødsboet gi kirkelig fellesråd melding om hvem festet ønskes overført til. Ved uenighet treffer fellesrådet avgjørelse.

§ 17. Tiltak for å forebygge skade.

Kirkelig fellesråd har rett til å treffe de tiltak vedrørende en festet grav som er nødvendige for å forebygge skade, eller som følger av gjeldende bestemmelser.

Festeren skal om mulig varsles før tiltak settes i verk.

§ 18. Opphør av feste.

Et feste opphører når festetiden er ute.

Når festet opphører, skal festeren om mulig gis anledning til å fjerne gravminne og lignende innretning fra kirkegården. Det som ikke er fjernet fra kirkegården innen seks måneder etter festets opphør, tilfaller kirkegården.

Gravminne av kunstnerisk eller kulturhistorisk verdi skal om mulig bli stående på kirkegården.

§ 19. Regler om fri grav.

Dersom det er en ansvarlig for graven, kan en fri grav forsynes med gravminne i samsvar med gjeldende bestemmelser. Den ansvarlige har plikt til å holde graven i hevd. Bestemmelsene i §§ 17 og 18 gjelder tilsvarende, men slik at den ansvarlige trer i stedet for festeren.

En fri grav kan nyttes til ny gravlegging og festes når fredningstiden er ute.

Kapittel 4. Forskjellige bestemmelser.

§ 20. Privat gravsted og spredning av aske.

Når særlige grunner foreligger, kan fylkesmannen gi tillatelse til at private får anlegge gravplass på egnet sted for nedsetting av askeurne. Fylkesmannen kan sette vilkår for tillatelsen.

Fylkesmannen kan etter søknad fra person som har fylt 15 år, gi tillatelse til at den som skal sørge for vedkommendes gravferd sprer asken for vinden. Tillatelse kan også gis etter vedkommendes død når det godtgjøres at avdøde ønsket askespredning. Slik tillatelse kan også gis for aske etter barn når nærmeste etterlatte ønsker det. Fylkesmannen kan sette vilkår for tillatelsen. Ved slik gravferd kan det ikke kreves kirkelig medvirkning.

Endret ved lov 15 juni 2001 nr. 68 (i kraft 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 659).

§ 21. Vedtekter og avgifter.

Kirkelig fellesråd fastsetter vedtektene for kirkegårder. Vedtektene skal godkjennes av bispedømmerådet.

Avgifter for bruk av gravkapell, kremasjon og feste av grav fastsettes av kommunen etter forslag fra fellesrådet.

§ 22. Unntak fra kravet om medlemskap i Den norske kirke.

Kravet i lov om Den norske kirke om at kirkelige tjenestemenn skal være medlem av Den norske kirke gjelder ikke for tjenestemenn med arbeidsoppgaver alene knyttet til kirkegård, gravkapell og krematorium.

§ 23. Forvaltningsansvar.

Dersom det bare er ett sokn i kommunen, har menighetsrådet det ansvar og den myndighet som i loven her er lagt til kirkelig fellesråd.

Etter avtale mellom kirkelig fellesråd og kommunen, kan det ansvar og den myndighet som i loven her er lagt til kirkelig fellesråd, med departementets godkjenning overføres til kommunen. Fylkesmannen overtar i tilfelle den myndighet som i loven her er lagt til bispedømmerådet.

§ 24. Klageadgang.

Enkeltvedtak som er truffet av kirkelig fellesråd eller menighetsråd etter loven her eller etter regler i medhold av loven, kan påklages til bispedømmerådet.

Enkeltvedtak som er truffet av kommunen etter loven her eller etter regler i medhold av loven, kan påklages til fylkesmannen.

Enkeltvedtak som er truffet av bispedømmerådet eller fylkesmannen etter loven her eller etter regler i medhold av loven, kan påklages til departementet.

§ 25. Registerføring.

Det skal for hvert krematorium føres register over avdøde som blir kremert.

For kirkegårdene skal det føres register over gravlagte med nødvendige opplysninger om ansvarlige eller fester til den enkelte grav.

Nærmere regler om registerføringen gis av departementet.

§ 26. Utfyllende forskrifter.

Departementet kan gi forskrifter til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i loven.

§ 27. Svalbard.

Loven gjelder ikke for Svalbard.

§ 28. Ikrafttredelse og opphevelse av andre lover m.v.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Fra den tid loven trer i kraft, oppheves: - - -
Loven trådte i kraft 1 jan 1997 iflg. res. 7 juni 1996 nr. 529.